

KÚRIA

Bfv.I.996/2018/8. szám

A Kúria Budapesten, a 2019. év február hó 5. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csődbüntett miatt folyamatban volt büntetőügyben **terhelt** védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Budakörnyéki Járásbíróság 6.B.409/2008/142. számú, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 9.Bf.1148/2014/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budakörnyéki Járásbíróság a 2014. július 14. napján kihirdetett 6.B.409/2008/142. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntetében [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont]. Ezért egy év börtönbüntetésre, 300.000 forint pénzmellékbüntetésre, valamint a felszámolói tevékenységtől, mint foglalkozás gyakorlásától végleges hatályú eltiltásra ítélte.

A járásbíróság a szabadságvesztés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette, a pénzmellékbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg, így mindösszesen 300.000 forint pénzmellékbüntetést szabott ki. Rendelkezett a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetén annak átváltoztatásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2016. április 29. napján kihirdetett 9.Bf.1148/2014/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt hűtlen kezelés büntetteként értékelt cselekményét csődbüntettnek [1978. évi IV.

törvény 290. § (1) bekezdés d) pontja] minősítette.

A másodfokú bíróság a terhelttel szemben kiszabott pénzmellékbüntetés összegét 9.000.000 forintra súlyosította, emellett rendelkezett arról, hogy azt meg nem fizetése esetén 15.000 forintonként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaiban írt okból.

Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét az anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg. A vitatott, kétes követelés ugyanis nem lehet a csődbüntett elkövetési tárgya, hiszen a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja pontosan meghatározza, hogy vagyon mindaz, amit a számvitelről szóló törvény befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít. A Cstv. 4. § (1) bekezdése szerint a felszámolási eljárás körébe tartozik a gazdálkodó szervezet minden vagyona, amellyel a felszámolási eljárás kezdő időpontjában rendelkezik, valamint az a vagyon, amelyet ezt követően az eljárás tartama alatt szerez. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 29. § (1) bekezdése szerint a követelések közül csak az minősül forgóeszköznek, amelyet az ellenfél elismert, vagy amely követelés fennállását jogerős bírói ítélet állapította meg. A mérlegben csak a számviteli törvénynek megfelelő követelés szerepelhet, így tehát forgóeszközként csak azok a követelések kerülhetnek mérlegtételként a mérlegbe, amelyekre nézve a Számv. tv. 29. § (1) bekezdése által megkívánt anyagi jogi nyilatkozat fennáll, a követelések közül csak ezek minősülnek és minősíthetők vagyonnak. A másodfokú ítélet kétes követelések nyilvántartására vonatkozó érvelése jogilag téves, a kétes követelésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint azokat a számviteli törvény kiegészítő mellékletre vonatkozó 90. § (3) bekezdés c) pontja alapján kell feltüntetni, mint mérlegen kívüli egyéb tételt. Ezért a kétes-, peresített-követelés, mint mérlegen kívüli egyéb tétel, nem lehet a mérleg része. A kiegészítő mellékletben való feltüntetés éppen azt jelenti, hogy az ott feltüntetett követelés nem forgóeszköz, tehát nem számviteli értelemben vett vagyon.

Az indítványozó - e vagyon-fogalom kapcsán - hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkf.43.432/2014/2. számú végzésére, a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.368/2009/8. számú ítéletére, valamint a Kúria Bfv.II.82/2008/5. számú határozatára.

Az indítványozó kifejtette, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására az anyagi jogszabályok megsértésével került sor, a

tényállás olyan körülményeket rögzít, melyekkel összefüggésben a szándékosság megállapítása kizárt. Az elsőfokú ítélet indokolásában elemzett bírói döntés annak meghozatala előtt bizonytalan; egy peres eljárás során azt, hogy milyen tartalmú jogerős ítéletet fognak hozni az eljáró bíróságok, nem lehet előre látni, fogalmilag kizárt, hogy ezt a törvényi tényállás szempontjából alapvető tényadatot bárkinek a tudata átfogja a jogerős ítélet meghozatala előtt. Ezért nem láthatta előre a terhelt, hogy esetleges pernyertesség esetén az alperes kétséget kizáróan kész lesz és főként képes lesz a jogerős ítélet szerint megítélt bármely összeget is a felperes részére teljesíteni. A **Rt.1.** 2001. december 30-i éves mérlege eladósodottságot, veszteséget mutatott, ezért nem volt ésszerűtlen a felszámoló terhelt magatartása, mert az értékesített 59.000.000 forint + áfa követeléssel szemben a felszámolás kezdő időpontja előtt bejelentett 48.492.393 forint beszámítási kifogást a **Rt.1.** alperes előterjesztette. Komoly jelentősége van annak, hogy a beszámítási kifogás még a felszámolás kezdő időpontja előtt került előterjesztésre, így téves a másodfokú ítélet 5. oldal utolsó bekezdésében található az a megállapítás, hogy a terhelti tudattartalommal összefüggésben a viszontkereset hiánya miatt a terheltnek a beszámítási kifogás előterjesztésével reálisan számolnia nem kellett. A jogerős ítélettel szemben a beszámítási kifogás a **Rt.1.** előterjesztette és az a polgári per tárgya volt. A felszámolási gazdasági helyzetben lévő alperesi céggel szemben bármilyen jó kilátással rendelkező - vitatott, perben érvényesített - követelés értékesítése ezért nem lehetett ésszerűtlen.

A védő hivatkozott arra is, hogy az eredmény előreláthatósága kizárt volt, hiszen a **Rt.1.** gyakorlatilag fizetéseképtelen helyzetben volt. Nem a **Rt.1.**, hanem az anyavállalata teljesítette a megítélt összeget, amelyet 2002. szeptember 12-én előre nem lehetett látni.

Álláspontja szerint az értékesített kétes követelés vételára nem volt kirívóan alacsony, hiszen az megfelelt a 2002. szeptember 12-én fennálló piaci értéknek. A terhelt továbbá nem sértette meg a követelés **Rt.2.** részére történő értékesítésével a Cstv. 49. § (3) bekezdését, nem kizárt személynek értékesítette a követelést, így az sem felel meg a valóságnak, hogy a követelés értékesítése polgári anyagi jogi értelemben összefonódásban lévő személy részére történt.

Az indítványozó emellett az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással az indokolási kötelezettség megsértése miatt is kérte a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a rendelkező részbeli minősítéshez viszonyítottnak nem tartalmazza hiánytalanul az anyagi jogi szempontból releváns

tényeket.

Az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással továbbá a pénzmellékbüntetés Btk. 64. § (1) bekezdés a) pontja szerinti alkalmazását is törvénysértőnek tartotta, mert álláspontja szerint a terhelt nem haszonszerzés céljából követte el a bűncselekményt, erre a büntetőeljárás alatt nem merült fel adat és az adott ítéletekből sem következik ennek megállapíthatósága.

Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a megtámadott határozatok megváltoztatását, az 1998. évi XIX. törvény 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján a terhelt felmentését a csődbüntett miatt emelt vád alól. Másodlagosan az eljáró bíróságok ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány tévesen hivatkozik arra, hogy a felszámolás alatt álló **Kft.1. „f.a.” 1.Kft.**-vel szembeni követelése nem felelt meg a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott vagyon fogalmának, hiszen a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény értelmében a követelés forgóeszköznek minősül [29. § (1) bekezdés 1. számú melléklet], tehát a követelés a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a felszámolás alatt álló cég vagyonába tartozik.

Az a körülmény, hogy a követelést a másik fél vitatja, a követelés számviteli jogi természetét, forgóeszköz jellegét nem változtatja meg, nem fosztja meg attól az sem, hogy a mérlegben technikailag miként kell kimutatni egy peres úton érvényesített követelést.

A követelés ekként a **Kft.1.** vagyonába tartozott, ezért a csődbüntett elkövetési tárgya lehetett.

A másodfokú bíróság ezzel összefüggő jogi érvelése minden tekintetben helyes és nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a felszámolóként eljáró terhelt a követelést a Cstv. 49. § (1) bekezdése alapján értékesítette, vagyis a követelés értékesítésére a Cstv. alapján, a vagyonnal való rendelkezés körében került sor. Alaptalan az az érvelés, hogy a követelés tényállásban megjelölt feltételek szerinti értékesítése megfelelt az ésszerű gazdálkodás követelményeinek. Az elsőfokú ítélet tényállása tartalmazza azokat az ítéleti tényeket, melyek szerint a terhelt igazságügyi könyvszakértői véleménnyel alátámasztott felperesi követelést értékesített olyan időpontban, amikor a polgári perben a bizonyítási eljárás befejeződött. A felszámoló terhelt a felszámolásra fordítható vagyont szándékos magatartásával csökkentette, a követelés áron aluli értékesítése haszonszerzés végett a terhelt saját vagyoni érdekköréhez tartozó cég részére történt, ezért bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor. Törvényes a cselekmény

minősítése és a pénzmellékbüntetés kiszabásának az 1978. évi IV. törvény 64. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételei is maradéktalanul fennálltak. Mindezekre figyelemmel indítványozta a megtámadott határozatok hatályában történő fenntartását (BF.1105/2018/1. szám).

A védő a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt terjesztett elő, melyben kifejtette, hogy a Legfőbb Ügyészség indítványában foglalt álláspont ellentétes az adott ügyben a korábbi polgári peres eljárás során rögzített legfelsőbb bírósági állásponttal. A Gfv.IX.30.368/2009/8. számú ítéletében kifejtettek szerint a **Kft.1.-**nek a felszámolás elrendelésekor vagyona nem volt, csupán el nem ismert követelésekkel rendelkezett. Ekként a felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság sem tekintette vagyonnak a peres, el nem ismert követelést. A Számvit. tv. 29. § (1) bekezdése értelmében követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen, pénzértékben kifejezett fizetési igények, amelyek a vállalkozó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak. E két feltétel együttes teljesítésekor keletkezik követelés, akkor, ha a vállalkozó a szerződés szerint teljesít, a másik fél pedig elismeri a teljesítést. Ha a vevő nem ismeri el a teljesítést, akkor a vállalkozó nem mutathatja ki a követelést könyvviteli nyilvántartásaiban. Peresített követelést a számviteli törvény 90. § (3) bekezdés c) pontja alapján a kiegészítő mellékletben kellett feltüntetni, mint mérlegen kívüli egyéb tételt. A peresített követelést a 160. § (5) bekezdése értelmében a „nulla” számla osztályban kellett nyilvántartani, mely a mérleg eredményét nem befolyásoló számla osztály; e releváns törvényi rendelkezéseket ugyanakkor az ügyészi nyilatkozat meg sem említi.

Észrevételében utalt arra is, hogy az időbeliség, a perbeli kiszámíthatatlanság, az általánosan meglévő perbeli kockázat és az alperesi teljesítési készséggel és képességgel kapcsolatos bizonytalanság miatt kizárható a szándékosság, a jogerős ítélet megszületését megelőző mintegy másfél évvel. A per további kimenetelét, így azt, hogy mi lesz a másodfokú eljárás eredménye, felperesi oldalnak kedvező ítélet esetén az alperes felülvizsgálati kérelmet előterjeszt-e és annak mi lesz a végeredménye évekkel előre lehetetlen bizonyosan tudni, ekként ezen körülmények az alanyi oldal hiányát támasztják alá; álláspontja szerint nem állapítható meg a szándékosság, valamint az ésszerű gazdálkodás követelményeinek megsértése sem. Ekként felülvizsgálati indítványát továbbra is fenntartotta.

A jogerős ügydöntő határozatok meghozatalára, valamint a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény hatálya alatt került sor.

2018. július 1-jén azonban hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 868. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit - a törvényhelyben megjelölt kivételekkel - a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E kivételek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben nem alapos.

Az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor volt helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a fenti törvény 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjában meghatározott valamely eljárási szabálysértéssel került sor.

A terhelt védője az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapítva hivatkozott az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés III. a) pontjára; álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan volt, ekként álláspontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének lett volna helye.

Az indítvány az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozással valójában a bűnösség megállapítását kifogásolta, hiszen nem jelölt meg olyan indokolásbeli hiányosságokat, amely az indítvány benyújtásakor hatályos 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés III. a) pontja alá eső eljárási szabálysértés körébe sorolható.

A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint ugyanakkor eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány akkor terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdése ugyanakkor az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontja szerinti eljárási szabálysértést nem tartalmazza, ezért 2018. július 1. napjától ilyen okból

felülvizsgálatra nincs törvényes lehetőség.

Ezért a Kúria a Be. 870. § (3) bekezdése alapján a hivatkozott okból előterjesztett indítvány elbírálását mellőzte.

A Kúria nem találta alaposnak a felülvizsgálati indítványnak a csődbüntett megvalósulását vitató érvelését sem, az alábbiak szerint.

Az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor volt helye felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügyszövegező határozata ellen, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, míg a b) pont alapján abban az esetben, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Az anyagi jogi jogszabálysértések vonatkozásában a Be. az 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseivel azonos szabályozást tartalmaz. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a b) pont ba) és bb) alpontjai szerint abban az esetben, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést.

Az 1998. évi XIX. törvény 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügyszövegező határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálatban nem volt támadható.

Mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának és a cselekmények jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. A bizonyítékok eltérő értékelésére, eltérő következtetés levonására, bizonyításra, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.

A Be. 659. § (1) bekezdése hasonlóan írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítványnak a bizonyítékok mikénti mérlegelését támadó részével nem foglalkozhatott.

A másodfokú bíróság által kiegészített irányadó tényállás szerint a terhelt gazdaságilag indokolatlan döntést hozott, amikor a követelést 6.000.000 forintért engedményezte. Azzal, hogy a gazdasági társaság fizetéseképtelen helyzetében a kft. vagyont képező követelést az ésszerű gondolkodással ellentétes módon, kirívóan alacsony áron a felszámoló céggel tulajdonosi összefonódásban álló másik cég részére értékesítette, ezt a vagyont elvonta és a hitelezők igényének kielégítését - legalábbis részben - megghiúsította (Budapest Környéki Törvényszék 9.Bf.1148/2014/10. számú ítélete 4. oldal).

A felülvizsgálati indítvány I.3. pontja kifogásolta azt, hogy az eljárt bíróságok a követelés engedményezésének vizsgálatánál nem voltak tekintettel arra, hogy milyen gazdasági adatok álltak az értékesítéskor a terhelt rendelkezésére, milyen tényekből és körülményekből indulhatott ki. Hivatkozott a bírósági eljárás bizonytalan kimenetelére, a **Rt.1.** által előterjesztett beszámítási kifogásra.

A Kúria - következetes gyakorlata szerint - az irányadó tényálláshoz tartozónak tekinti a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő ténymegállapítást; az ítéletet a felülvizsgálati eljárásban akkor is egészében kell értékelni, ha az valamely szempontból nem felel meg a határozat szerkesztéssel szemben támasztott követelményeknek (BH 2016.163.).

A Kúria ekként a tényállás részének tekintette az elsőfokú ítélet 8. oldal 1. bekezdésének 1. mondatát, mely szerint a keresettel közel azonos összegű beszámítási kifogás tárgyában a pályázat kiírásáig a bíróság bizonyítást nem rendelt el, a **Rt.1.**-nek a szakértői vélemény kiegészítésére vonatkozó indítványát a bíróság elutasította.

Mindezekből következően tehát az eljárt bíróságok a **Rt.1.** által bejelentett beszámítási kifogás, a **Rt.1.** adott időszakban fennálló gazdasági helyzete, a bírósági eljárás értékesítés időpontjában fennálló stádiuma és a terhelt által objektíve észlelhető adatok, körülmények egybevetésével értékelték a bizonyítékokat, az értékelés következtében állapították meg a fentiekben idézett tényeket. E tények tükrében pedig a felülvizsgálati indítvány

hivatkozott I.3. és I.5. pontja - az ésszerű gazdálkodással ellentétes döntés és a kirívóan alacsony vételár tényének vitatása - az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadta, hiszen a bírósági eljárásban a bizonyítás éppen arra irányult, hogy a terhelt az értékesítés időpontjában rendelkezésre álló tényekből és körülményekből milyen következtetést vont a kérdéses követelés valószínűségére. E bizonyítás eredményeként állapította meg tényként a bíróság, hogy a terhelt felszámolói kötelezettségeit megszegve, az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon, kirívóan alacsony áron értékesítette a követelést, melyet ennek következtében nem a hitelezők kielégítésére fordított

Az eljáró bíróságok ítéletének indokolása részletesen kitért a terhelt fent hivatkozott védekezésében, majd a felülvizsgálati indítványban is megismételt érvelésére. Az elsőfokú ítélet indokolása maradéktalanul számot adott a bizonyíték-értékelő tevékenységről, a másodfokon eljáró bíróság indokolása - a kiegészített tényállásra tekintettel - nyomon követhető és ellentmondásokról mentes.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány hivatkozott részében az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét, a törvényi tilalom ellenére a tényállást támadta, ekként az a törvényben kizárt.

Az indítványozó anyagi jogszabályok megsértését kifogásoló érvelése szerint az el nem ismert peres követelés nem vagyon, ezért az 1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdése szerinti csődbüntető törvényi tényállásának lényeges elemei hiányoznak (felülvizsgálati indítvány I.1. pont).

Az 1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés d) pontja szerint csődbüntető követ el, aki a gazdasági tevékenysége körében bekövetkezett fizetéseképtelensége esetén az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétesen vagyonát más módon, ténylegesen vagy színleg csökkenti, és ezzel a hitelezői kielégítését részben vagy egészben megghiúsítja.

A felülvizsgálati indítvány tévesen hivatkozik arra, hogy a felszámolás alatt álló **Kft.1. „f.a.” 1.Kft.**-vel szemben keletkezett követelése nem felelt meg a csődeljárásról, a felszámolási eljárás és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 3. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott vagyon fogalmának, ezért nem lehet a csődbüntető elkövetési tárgya.

A Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerint vagyon mindaz, amit a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény befektetett eszköznek, vagy forgóeszköznek minősít.

A Számvit. tv. 28. § (1) bekezdése szerint a forgóeszközök csoportjában, a mérlegben a készleteket a vállalkozó tevékenységét nem tartósan szolgáló követeléseket, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket, pénzeszközöket kell besorolni.

A Számvit. tv. 29. § (1) bekezdése értelmében követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő pénz értékben kifejezett fizetési igények, amelyek a vállalkozó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak, ideértve a (6) bekezdés szerinti egyéb követeléseket, továbbá a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket is.

Mindezekre figyelemmel téves a védőnek a felülvizsgálati indítványban foglalt és a fenti jogszabályhelyre alapított azon érvelése, mely szerint a követelések közül csak az minősül forgóeszköznek amelyet az ellenfél elismert, vagy amely követelés fennállását jogerős bírói ítélet állapította meg. Megjegyzi a Kúria, hogy a számviteli törvénynek cselekmény elkövetésekor hatályban volt 29. § (1) bekezdése egyáltalán nem így fogalmazott, jogerős bírói ítélet általi megállapításra vonatkozó részt pedig nem is tartalmazott.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Számvit. tv. 29. § (1) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy a forgóeszköz körébe tartozó követelések fogalmába nem kizárólag a felülvizsgálati indítványban megjelöltek szerinti követelés tartozhat. Ezért fogalmazott úgy a törvény, hogy - egyebek mellett - a vállalkozó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termék-értékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez (ide értve az osztalékelőleget is) kapcsolódnak, ide értve a (6) bekezdés szerinti egyéb követeléseket, továbbá a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket **is**. Mindebből következően tehát nem kizárólagosan a felülvizsgálati indítványban foglalt és tévesen értelmezett taxáció szerinti követelések alapozhatják meg a terhelt büntetőjogi felelősségét.

A Budapest Környéki Törvényszék ítélete 7. oldal 1. és 2. bekezdésében a felülvizsgálati indítványban foglalt érveléssel és eseti döntésekkel egyezően fejtette ki, hogy a peresített követelés a mérlegben forgóeszközként nem mutatható ki, a kétes követeléseket a Számvit. tv. kiegészítő mellékletre vonatkozó 90. § (3) bekezdés c) pontja alapján, mint mérlegen kívüli egyéb tételt kell feltüntetni. A Számvit. tv. 3. § 16. pontja szerint a mérlegen kívüli tétel olyan, szerződés alapján fennálló mérlegen kívüli

függő, vagy biztos kötelezettség, illetve követelés, amely pénzeszköz vagy egyéb eszköz átadására, illetve átvételére vonatkozik, a mérlegforduló napján már fennáll, mérleg-tételként szerepeltetése egy jövőbeni esemény bekövetkezésétől vagy a szerződés teljesítésétől függ.

A számvitelről szóló törvény 160. § (5) bekezdése szerint a 0. számla osztályban kell nyilvántartani a mérlegen kívüli tételeket, így a számvitelről szóló törvény 3. § 17. pontjában írt függő követelést is. Eszerint függő követelés az olyan pénzeszközre vagy egyéb eszközre vonatkozó, a mérleg fordulónapján fennálló követelés, amelynek mérleg-tételként szerepeltetése jövőbeni eseménytől függ. Ide tartoznak különösen a kapott garanciák, kezességek harmadik felek tartozásaiért, valamint a kapott fedezetek, biztosítékok, zálogtárgyak, óvadékok és az opciós ügylet miatti pénzeszköz vagy egyéb eszköz átvételére vonatkozó követelések.

Nem kétséges, hogy az adott ügyben a **Rt.1.-**vel szemben fennálló, el nem ismert, polgári peres úton érvényesített követelés számviteli értelemben a Számvit. tv. 3. § 17. pontja szerinti függő követelés, melyet a számviteli szabályok értelmében a mérlegben forgóeszközként nem lehet kimutatni.

Más oldalról ugyanakkor a csődbüntett elkövetési tárgya a felszámolás alatt álló gazdasági társaság gazdálkodásának körébe eső vagyoni érték. A követelésnek a bíróság jogerős ítéletében az adós terhére kötelezettséggént történő megállapítása, a kötelezettség felszámolás befejezéséig történő teljesítése - azaz a követelés alapját képező kötelezettség adós részéről pénzben történő kielégítése - a mérlegben már forgóeszközként, pénzeszközként szerepelt volna. Amennyiben a terhelt a felszámolási eljárás során a Cstv. 48. § (1) bekezdése szerinti követelés behajtási, igényérvényesítési kötelezettségét teljesíti, a függő követelés pénzeszközzé, forgóeszközzé vált volna, a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerinti vagyon fogalmába illeszthetően.

A Cstv. 48. § (1) bekezdése értelmében a felszámoló az adós követeléseit esedékességgel behajtja, igényeit érvényesíti, vagyonát értékesíti. A Cstv. 48. § (3) bekezdése értelmében a felszámoló a felszámolási eljárás alatt köteles gondoskodni az adós vagyonának megóvásáról, megőrzéséről.

A terhelt büntetendő - a törvényi tényállásnak megfeleltethető - magatartása éppen abban testesült meg, hogy a függő követelés ésszerű gazdálkodással ellentétes módon, kirívóan alacsony áron történő értékesítésével megakadályozta azt, hogy az pénzeszköz (forgóeszköz) formát öltsön, ezáltal a felszámolás alatt álló gazdasági társaság Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerinti

vagyon gyarapodását meghiúsította, azaz a vagyont csökkentette. Mindezek eredményeként a hitelezői igények kielégítését részben meghiúsította.

Abban az esetben tehát, ha a terhelt a kérdéses követelést a felszámolási eljárás során behajtja, a peres eljárást folytatja, majd az abból befolyt pénzeszköz (forgóeszköz) saját célra történő elvonásával a vagyont csökkenti, nem merült volna fel az a kérdés, hogy az adott pénzeszköz a Cstv. vagyon fogalma alá tartozik-e. A terhelt azonban éppen a szándékosan előidézett vagyonelevonás kivitelezése érdekében értékesítette a fizetéseképtelen gazdasági társaság függő követelését kirívóan alacsony áron a felszámolás lefolytatásával megbízott **Kft.2.** azonos tulajdonosi érdekkörébe tartozó **Rt.2.** részére. E követelés érvényesítése felett a felszámoló diszponált, a Cstv. 48. § (1) bekezdése szerint kizárólag a terhelt volt abban a helyzetben, hogy e követelés behajtása érdekében rendelkezési jogával éljen.

Ezért a Kúria álláspontja szerint a tényállásban rögzített, a **Kft.1.** „f.a.” **Rt.1.**-el szemben 2002. szeptember 12. napján kelt engedményezési szerződéssel értékesített követelése a terhelt, mint felszámoló rendelkezési körébe tartozó, a Számvit. tv. 29. § (1) bekezdése szerinti forgóeszköz alapját képező vagyonelem, az egyúttal a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerinti vagyon része, mely a felszámolási eljárás rendeltetéséből adódóan a hitelezők kielégítésére szolgált.

Mint ahogy arra a Legfőbb Ügyészség átiratában rámutatott, nem vezethetett eredményre a védőnek a szándékos elkövetés és az előreláthatóság hiányára vonatkozó érvelése sem (felülvizsgálati indítvány I.2., I.4. pontok). Az elsőfokú bíróság ítéletének 8-9. oldala hiánytalanul felsorolta azokat a bizonyítékokat, melyek szerint az értékesítést az adott időpontban jogi és gazdasági szükségszerűség nem indokolta, a hitelezői igények kielégítésére szolgáló vagyon ilyen módon történő csökkentésében a jogi végzettségű terhelt szándékos magatartása megkérdőjelezhetetlen; különös tekintettel arra, hogy a követelés értékesítésére a felszámoló céggel tulajdonosi összefonódásban álló másik cég részére történt.

Ha a követelés teljesítése révén a pénzeszköz a társaság vagyonába került volna, a hitelezők kielégítése sem hiúsul meg.

A Cstv. 49. § (3) bekezdése értelmében az értékesítésen a felszámoló, a vagyonfelügyelő, annak tulajdonosa, illetve annak vezető tisztségviselője, valamint ezek közeli hozzátartozója tulajdonjogot vagy más vagyoni értékű jogot nem szerezhethet.

Az adott ügyben a követelés teljesítése egy jövőbeni eseménytől

függött, amelynek biztos bekövetkezésével a terhelt számolt, ezért a követelés kirívóan alacsony áron történő értékesítésével, az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon, a gazdasági társaság vagyonának csökkentése - más gazdasági társaság haszonszerzése és ezáltal a hitelezői igények részbeni meghiúsítása - végett, szándékosan, mégpedig egyenes szándékkal követte el a bűncselekményt.

Összességében a Kúria - a fentebb kifejtett érvelés mentén - arra az álláspontra jutott, hogy a jelen ügyben irányadó tényállásban írt magatartás, az 1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés d) pontja szerinti csődbüntett törvényi tényállásába illeszthető. Ekként a védő érvelésével szemben a másodfokú bíróság helyesen minősítette a terhelt cselekményét az 1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés d) pontja szerinti csődbüntettnek.

A Kúria nem találta alaposnak a pénzmellékbüntetés alkalmazásának törvényességét vitató védői hivatkozást sem, tekintettel arra, hogy az 1978. évi IV. törvény 64. § (1) bekezdés a) pontja szerint a pénzmellékbüntetés kiszabásának feltétele a haszonszerzés érdekében történő elkövetés, mely az irányadó tényállás alapján a terhelt terhére kétségkívül megállapítható.

A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség érvelésével, miszerint a terhelt a tényállásban szereplő ügylet révén, pernyertességére tekintettel a kérdéses követelést 2002. szeptember 12. napján kelt engedményezési szerződés szerint 6.000.000 forintért értékesítette, azonban a követelést megvásárló **Rt.2.** végső soron ahhoz 148.409.808 forint értékben jutott hozzá, azaz a terhelt által elkövetett bűncselekmény következtében a **Rt.2.** vagyonában 2004. április 5. napján 142.409.808 forint haszon keletkezett, ezért nem kétséges az, hogy a bűncselekmény elkövetésére haszonszerzés végett került sor.

Mindezekre figyelemmel az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg, a cselekmény minősítése és a kiszabott büntetés is törvényes, ezért a felülvizsgálati indítvány a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja szerint előterjesztett okból is alaptalan.

A Kúria a fentiekre figyelemmel az előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben megalapozatlannak, részben törvényben kizártnak találta, ezért a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés a Be. 653. § (1) bekezdésére és a 458. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 656. § (6) bekezdésén alapul.

azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. február 5.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő